

Onderwerp Reactie motie 'Toepassen hardheidsclausule problematische schulden'
ter informatie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon	14 050	Bijlage(n)	1	Ons kenmerk	384769-2023
Datum	20-12-2023	Uw brief van		Uw kenmerk	

Geachte lezer,

In uw vergadering van 21 juni 2023 heeft u de motie 'Toepassen hardheidsclausule problematische schulden' aangenomen. In deze motie vraagt u ons de mogelijkheden te onderzoeken om bij mensen met problematische schulden kostenverhogende maatregelen op onbetaalde rekeningen met toepassing van de hardheidsclausule achterwege te laten en deze ruimhartig te interpreteren en uit te voeren. Tevens vraagt u ons de mogelijkheden die worden onderzocht periodiek met u te delen. In deze brief geven we aan wat de stand van zaken is omtrent de uitwerking van deze motie.

In onze reactie op uw motie maken we onderscheid tussen ons incassobeleid bij:

- terug- en invordering van Participatiewet-uitkeringen en uitkeringen op basis van de Ioaw, Ioaz of Bbz 2004 en
- gemeentelijke belastingaanslagen zoals onroerende-zaakbelasting en afvalstoffenheffing.

Terug- en invordering Participatiewet, Ioaw, Ioaz en Bbz 2004

In de 'Beleidsregels terug- en invordering Participatiewet, Ioaw, Ioaz en Bbz 2004 (Debiteurenbeleid 2021)' hebben we geregeld hoe we omgaan met de terug- en invordering van uitkeringen die ten onrechte of tot een te hoog bedrag zijn verleend. Daarbij nemen we geen kostenverhogende maatregelen. Dit is in lijn met de strekking van uw motie. De hardheidsclausule is hier dan ook niet aan de orde.

Pas als we een openstaande vordering overdragen aan een gerechtsdeurwaarder krijgt de debiteur te maken met kostenverhogende maatregelen. De tarieven van de gerechtsdeurwaarder staan in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Btag).

Op dit moment liggen er ruim honderd zaken bij een gerechtsdeurwaarder. Dat het er niet meer zijn, komt omdat we vorderingen die ook via de gerechtsdeurwaarder oninbaar blijken te zijn, terughalen. In deze gevallen worden er geen kosten bij de debiteur in rekening gebracht.

Omdat we bij de terug- en invordering van uitkering op basis van de Participatiewet, Ioaw, Ioaz en Bbz 2004 zelf geen kostenverhogende maatregelen nemen, beperken we ons in onze reactie op uw motie tot de kostenverhogende maatregelen bij de inning van gemeentelijke belastingaanslagen.

Gemeentelijke belastingaanslagen

Onze gemeentelijke belastingaanslagen worden geïnd door het Noordelijk Belastingkantoor. Het Noordelijk Belastingkantoor stuurt iedereen die niet op tijd betaald heeft allereerst een herinnering. De herinnering heeft geen formele status en er zijn geen kosten aan verbonden. De eerste formele stap in het inningstraject is de aanmaning. Blijft de betaling ook daarna achterwege dan stuurt het Noordelijk Belastingkantoor per post een dwangbevel. Heeft ook dat postdwangbevel geen effect dan komt de deurwaarder aan de deur met een hernieuwd bevel. Dit is het eerste persoonlijke contactmoment met de debiteur. Het laatste middel om betaling af te dwingen is beslaglegging op loon, uitkering of banktegoeden.

De inningsmaatregelen vanaf de aanmaning zijn geregeld in de Invorderingswet 1990. De kosten die verbonden zijn aan deze inningsmaatregelen liggen vast in de Kostenwet. Het kostenbedrag is afhankelijk van de hoogte van de aanslag. Als alle hiervoor beschreven stappen van het inningstraject doorlopen worden, bedraagt de totale kostenverhoging minimaal € 72,00.

De Invorderingswet 1990 en de Kostenwet kennen geen hardheidsclausule. Maar dit betekent niet dat het Noordelijk Belastingkantoor in alle gevallen tot het uiterste gaat om een belastingschuld te innen en dat in alle gevallen kostenverhogende maatregelen genomen worden. Het Noordelijk Belastingkantoor gaat bij de inning van openstaande belastingschulden op een sociale manier te werk. Als geconstateerd wordt dat er geen sprake is van onwil maar van onmacht om te betalen, zal eerst gekeken worden of de kwijtscheldingsregeling uitkomst kan bieden. Kwijtschelding is een belangrijk instrument in ons armoedebeleid en dat is zeker het geval nu we alle kwijtscheldingsgerechtigden met ingang van 2024 volledige kwijtschelding van de afvalstoffenheffing verlenen. Is kwijtschelding van de belastingschuld niet mogelijk dan wordt geprobeerd een betalingsregeling te treffen met de debiteur die moeite heeft zijn belastingschuld te voldoen. In laatste instantie kan het Noordelijk Belastingkantoor overgaan tot het 'niet verder bemoeilijken' van de invordering. Dit is een bevoegdheid die vergelijkbaar is met het toepassen van de hardheidsclausule. Het 'niet verder bemoeilijken' van de invordering houdt in dat aan de debiteur de toezegging wordt gedaan dat er geen inningsmaatregelen (meer) getroffen zullen worden. Een dergelijk besluit wordt genomen als de belastingschuldige niet in aanmerking komt voor kwijtschelding en een betalingsregeling ook geen uitkomst biedt. Met het besluit de inning niet verder te bemoeilijken kunnen zowel de belastingschuld als de kostenverhogende maatregelen geheel of gedeeltelijk teniet gedaan worden.

Het ‘niet verder bemoeilijken’ van de invordering komt relatief vaak voor bij mensen met problematische schulden die in een schuldsaneringstraject zitten. Als iemand met problematische schulden wordt toegelaten tot een minnelijk of wettelijk schuldsaneringstraject informeert de schuldhulpverlener (in het minnelijk traject) of bewindvoerder (in het wettelijk traject) het Noordelijk Belastingkantoor. Het Noordelijk Belastingkantoor staakt dan de invordering totdat de schuldhulpverlener of bewindvoerder de financiële situatie van zijn cliënt in kaart heeft gebracht. Vervolgens doet de schuldhulpverlener of bewindvoerder alle schuldeisers een voorstel voor een schuldenregeling. Het Noordelijk Belastingkantoor gaat altijd akkoord met de voorgestelde regeling. Meestal betekent dit dat akkoord gegaan wordt met betaling van een deel van de openstaande belastingschulden tegen finale kwijting. Hierdoor zal voor een deel van de aanslag en kosten kwijting worden verleend.

Een succesvol saneringstraject voor mensen met problematische schulden duurt gemiddeld achttien maanden. Na afloop ervan is de schuldenaar schuldenvrij. Afhankelijk van het startmoment van het schuldsaneringstraject ontvangt de schuldenaar tijdens dat traject één of twee keer een gemeentelijke belastingaanslag van het Noordelijk Belastingkantoor. Omdat de mensen in een schuldsaneringstraject bekend zijn bij het Noordelijk Belastingkantoor, kunnen we ons daar proactief op richten. We gaan onderzoeken of het mogelijk is dat het Noordelijk Belastingkantoor aanmanings- en dwangbevelkosten achterwege laat als deze mensen betalingsachterstanden hebben. Een complicerende factor daarbij is wel dat onze belastingaanslagen samen met de aanslagen van het waterschap Hunze en Aa's of Noorderzijlvest (de grens tussen beide waterschappen loopt door onze gemeente) op één aanslagbiljet staan. Aanmaningen en dwangbevelen hebben betrekking op het totaalbedrag van alle aanslagen op het aanslagbiljet. Dit betekent dat wij wel kunnen besluiten dat het Noordelijk Belastingkantoor geen aanmanings- en dwangbevelkosten in rekening hoeft te brengen maar als de waterschappen daar niet in meegaan, heeft een dergelijk besluit geen zin. In de eerstvolgende bestuursvergadering van het Noordelijk Belastingkantoor in maart 2024 gaan we hierover met de waterschappen in gesprek.

Experiment vroegsignalering belastingschulden

Tot slot informeren wij u nog over een experiment dat een relatie heeft met het onderwerp van uw motie.

Veel mensen met problematische schulden kunnen of willen geen hulp vragen. Om hen toch te vinden, mogen schuldhulpverleners op dit moment in actie komen op basis van signalen van schuldeisers over betalingsachterstanden op huur, energie, zorg en drinkwater. Maar desondanks blijven er nog steeds mensen met problematische schulden onder de radar. Om te onderzoeken of mensen met problematische schulden ook op basis van signalen van andere schuldeisers geholpen kunnen worden, zijn tien gemeenten op 1 januari 2022 een experiment gestart met vroegsignalisering van hypotheekachterstanden en betalingsachterstanden op gemeentelijke belastingen. Als het experiment succesvol verloopt, zal de vroegsignalisering van betalingsachterstanden op gemeentelijke belastingaanslagen na 1 januari 2026 landelijk ingevoerd worden.

Volgvel 3

Het Noordelijk Belastingkantoor doet niet mee aan het experiment. Het verstrekt op dit moment dan ook geen persoonsgegevens van inwoners met betalingsachterstanden aan de GKB. Wel wijst het Noordelijk Belastingkantoor deze inwoners op de schuldhulpverlening van de GKB en spoort hen aan er zelf contact mee op te nemen. We hebben met het Noordelijk Belastingkantoor afgesproken dat het vanaf 1 januari 2024 nog een stap verder zal gaan door zelf actief persoonsgegevens van inwoners met betalingsachterstanden aan de GKB door te geven. Niet ongevraagd, zoals in het experiment vroegsignalering, maar als de belastingschuldige daartoe toestemming heeft gegeven. Hiermee blijft het Noordelijk Belastingkantoor binnen de grenzen van de privacywetgeving.

Vervolg

Wij informeren u in het tweede kwartaal van 2024 over het resultaat van ons overleg met de waterschappen over het achterwege laten van kostenverhogende maatregelen bij mensen in een schuldsaneringstraject.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.